

Svar

til

Herr L. Chr. Poulsen.

Allerede Hr. L. Chr. Poulsens første Artikel (i »Kvindevalgrets« Oktobernummer 1908) gjorde et ubehageligt Indtryk ved sin overlegne Tone. Ganske vist er det jo ret almindeligt, at Mænd taler spottende om Kvindernes Bestræbelser for at opnaa fuld Borgerret i Samfundet; men man kunde dog med Grund vente sig fritaget for at høre den Tone anvendt af Mænd, der som Hr. P. foregiver at nære Interesse for disse Bestræbelser.

Imidlertid var Hr. P.s Spørgsmaal til Kvinderne jo meget berettiget, og han fik da ogsaa mange Svar derpaa, hvilket alle i det hele og store maa siges at være holdt i en rolig og saglig Tone. I Hr. P.s sidste Artikkell er imidlertid ikke alene den uklædelige Overlegenhed bibeholdt, men hele Artiklen bærer et saa overfladisk Præg, at jeg kun med en vis Ulyst former dette Indlæg i Forhandlingen som et Svar til Hr. P., jeg er nemlig bange for, at her ikke er Mulighed for den Forstaaelse, hvortil udkræves alvorlig Interesse og sundt Omdømme. Men lad det dog blive forsøgt!

Først nogle spredte Bemærkninger! Jeg forstaa ikke, hvorledes Hr. P. kan paastaa, at Fru Clinny Dreyer ved at »hejse Retfærdighedens Fane som Bevægelsens Fællesmærke« uundgaelig kommer i Strid med Fru Vilstrup-Stæhr, da jo sidstnævnte netop hævder, at den eneste Fællesidé for Kvinderne er deres retfærdige Krav paa fuld Ligestilling og Ligeberettigelse med Mændene. Og naar Hr. P. i al Beskedenhed vil vise Kvinderne en »ny Vej« til Drikkeriets Bekæmpelse, nemlig »ved Hjælp af Sandheden« o. s. v., skal jeg kun minde om, at den er Kvinderne velkendt med; baade her og i andre Lande har kvindelige Afholdssagitorer længe virket for denne Sag, ved at paavise »Aarsagsforholdet mellem Drikkeriet og den sociale Elendighed«.

Hr. P. ommer ogsaa med den gamle, forslidte Indvending, at »saalænge Kvinderne ikke kan være med til at bære alle Samfundets Byrder lige med Mændene, kan de jo heller ikke gøre retfærdigt Krav paa den samme Raadighed i Samfundet som Mændene har«. Maa jeg i den Anledning spørge Hr. P.: Hvilken af Mændenes Byrder i Samfundet kan sidestilles med Kvindernes byrdefulde og livsfarlige Hverv, at sætte Børn i Verden? Den gifte Mand, der har set sin Hustru Maaneder igennem taalmodigt bære de sjælelige Ængstelser og legemlige Smerter, der følger med Svangerskabet, for saa, naar hendes Time kommer, at lide næsten uudholdelige Pinsler under Fødselsakten, og derefter Dag og Nat være bundet til Barnet i Diegivningstiden og senere hen vaage over Barnet, naar det er sygt, arbejde for det, lege med det, opdrage det, tit under Trykket af nyt Svangerskab, den Mand kan ikke, hvis han vil tænke sig om, give Hr. P. Ret; han regner den Smule Værnepligt for lidet i Sammenligning dermed, og hvad andre Samfundsbyrder end Værnepligten har Mændene, som Kvinderne ikke ogsaa maa bære?

Ud fra en saadan Betragtning forstaa man først fuldtud den mod Himlen skrigende Uret, en stakkels forladt Kvinde med hendes uægte Barn lider. Jeg har hørt en Kvinde udtale: »Det bedste Bevis paa, at Mændenes Love trænger til at rettes af Kvinder, er, at der ingen Straffebestemmelser findes mod den Mand, der er Fader til et uægte Barn, som dets Moder i Fortvivelse over sin forladte Stilling dræber; hun bliver strængt straffet; men han gaar fri; og dog var Barnet vist aldrig blevet dræbt, hvis han ikke havde svigtet hende. Hvad siger Hr. P. om den »nye Vej«? Har vedkommende Kvinde ikke her sat Fingeren paa et Sted, hvor Mændene trænger til kvindelig Vejledning, for at Retfærdigheden des bedre kan ske Fyldest?

Og nu Hr. P.s Paastand, at »i den haarde Virkelighed gælder den Lov, at ingen har en Smule mere Ret, end han selv kan erhverve sig og hævdel«

Var det da de danske Bønder selv, der erhvervede sig personlig og økonomisk Frihed i Slutningen af det 18de Aarhundrede? Var det Negrene selv, der i 1862 skaffede sig Frihed og Borgerret i de forenede Stater? Var det de danske Kvinder selv, der ifjor tiltvang sig kommunal Valgret og Valgbarhed? Nej, alle disse og mange flere Reformers er blevet gennemført, fordi det var Retfærdskrav, ikke fordi den Klasse, hvem de kom til Gode, havde Magt til at fremtvinge dem. »Den troskyldige Tale om Retfærdigheden« er i Stand til at udrette mere, end Hr. P. tror.

»Kvinderne har altsaa efter deres eget Udsagn ikke nogen som helst fælles politisk Ide.« Nægter Hr. P. da t. Eks. Demokratiets gamle Krav om Folketingsparlamentarisme Navn af politisk Ide? Kvindernes Krav paa politisk Borgerret er lige saa fuldt en politisk Ide. Og det er overmaade sundt tænkt, naar Kvinderne siger: Lad os alle hjælpes ad at faa dette Krav gennemført; derefter kan vi dele os efter Anskuelser eller Klasser, hvad det nu bliver. Samme Tankegang lod Venstre og Socialdemokratiet trods vidt forskellige politiske Ideer i andre Henseender kæmpe sammen lige til Systemskiftet for Gennemførelsen af Folketingsparlamentarismen.

Jeg kommer nu til Hovedsagen, nemlig Hr. P.s Spørgsmaal, om Kvindebevægelsens Sejr vil give os nye moralske Værdier. Ja, det mener og haaber jeg, og det er — det indrømmer jeg — Hovedaarsagen til, at jeg og vist mange Mænd med mig tager ivrig Del i denne Bevægelse. *Kvindernes Ligestilling med Mændene vil sikkert efterhaanden skabe en ny Kvindetype, der igen vil virke heldigt tilbage paa Mandstypen.* Naturligvis vil dette ske langsomt og maaske umærkeligt; men naar det først er en fuldbyrdet Kendsgerning, vil den skete Ændring i »Samfundsformer, Tankesæt og Livssyn« meget vel kunne taale Sammenligning med den store Revolutions Resultater, dem Hr. P. jo vil have anvendt som Maalestok.

Forøvrigt er denne Omdannelse af Kvindetypen i fuld Gang. Allerede i 1869 indvarsledes den af G. Brandes ved hans Oversættelse af »Stuart Mills Skrift«,